

(דברים לג) זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר וְגוֹ'. זָכַר יְמוֹת עוֹלָם. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִי אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם? אֵלוּ שְׁשֵׁה יָמִים שְׁעֵשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם בְּהֵם, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְגוֹ'. שֵׁשֶׁת יָמִים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. בִּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר. כְּלוֹמַר, אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם, יָדְעוּ וְיִתְדוּעוּ כֹּל אֵלוּ הַשָּׁנִים וְהַיָּמִים וְכֹל דוֹר וְדוֹר, עַד דוֹר זֶה שְׁאַתֶּם עוֹמְדִים בּוֹ.

שְׁאֵר אֲבִיךָ וַיְגַדְךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב הֵלֵא הוּא אֲבִיךָ קִנְךָ. וַיְגַדְךָ, וְהוּא יִגְלֶה עִמָּךְ הַחֲכֵמָה. וַיֵּמָּה הִיא? אֵלֵא כְּאֲשֶׁר שֵׁשֶׁה יָמִים אֵלוּ בְּנוּ אֶת הָעוֹלָם, לֹא בְּנוּ אוֹתוֹ אֵלֵא בְּגִלְלֶךָ, שְׁתַּבֵּא אֶתָּה וְתַקִּים אֶת הַתּוֹרָה. שְׁלַמְדְנוּ, כֹּל מָה שְׁעֵשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - עַל תְּנָאֵי עֲשֵׂה, שְׁכַּאֲשֶׁר יִבְאוּ יִשְׂרָאֵל, אִם יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - שְׁיַחְזִירוּהוּ לַתְּהוֹ וְבָהוּ. וּמְשוּם זֶה, אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם יוֹדְעִים וּמְבִינִים הַכֹּל.

וְהָרִי לְמַדְנוּ, אֵלוּ עֲנִפֵי הָאֵילָן אֵיךְ נֶאֱחָזִים בְּתוֹף הָאֵילָן? וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁכַּאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַר לָהֶם לְמַמְנֵי הַמְּגִנִּים עַל שְׁאֵר הָאֲמוֹת, וְאַתֶּם מָה כְּתוּב? כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ. שְׁלֹא נִתַּן אוֹתָם לְשֵׁר, וְלֹא לְמִלְאָךְ, וְלֹא לְמַמְנָה אַחַר, וְזֶה הָעַם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל לְחֵלְקוֹ.

בְּאִיזָה מְקוֹם מְצֵא אוֹתוֹ? יִמְצְאוּהוּ בְּאַרְצָה מְדַבֵּר וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמַן וְגוֹ'. שְׁפָתוֹב (יְהוֹשֻׁעַ כד) תְּרַח אֲבִי אֲבִיכֶם וְגוֹ', וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבִיכֶם וְגוֹ'. וּמִכַּאֲן מְנַהֵיג אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכֹל דוֹר וְדוֹר וְלֹא נִפְרַד מֵהֶם וּמְנַהֵיג אוֹתָם בְּרַחֲמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.

זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר וְגוֹ'. (דְּבָרִים לב) זָכַר יְמוֹת עוֹלָם, רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִאֵן יְמוֹת עוֹלָם. אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא בְּהוּ. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' וְגוֹ'. שֵׁשֶׁת יָמִים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָא אוֹקִימְנָא. בִּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר. כְּלוֹמַר, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם, יָדְעוּ וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּ כֹּל אֵינּוֹן שְׁנִין וְיוֹמִין, וְכֹל דְּרָא וְדָרָא, עַד דְּרָא דָא דְּאַתּוֹן קִיִּימִין.

שְׁאֵר אֲבִיךָ וַיְגַדְךָ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, הֵלֵא הוּא אֲבִיךָ קִנְךָ. וַיְגַדְךָ, וְהוּא יִגְלֶה עוֹמְקָא דְּחֲכֵמְתָא. וּמֵאֵי הִיא. אֵלֵא כַּד אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין שְׁכְּלִילוֹ עַלְמָא, לֹא שְׁכְּלִילוֹ לִיה, אֵלֵא בְּגִינְךָ, דְּתִיתִי אַנְתָּ וְתַקִּים אוֹרִייתָא. דְּתַגִּינּוּ, כֹּל מָה דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל תְּנָאֵי עַבְד, דְּכַד יִיתוּן יִשְׂרָאֵל, אִי יִקְבְּלוּן אוֹרִייתָא יְאוּת, וְאִי לֹא דִיְהַדֵּר לִיה לַתְּהוֹ וְבָהוּ. וּבְגִין כֵּן, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם יָדְעוּ וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּן כֹּלֵא.

וְהָא תַּגִּינּוּ, הִנְהוּ עֲנִפֵי דְּאֵילָנָא, הֵיךְ מִתְאַחְדִּין בְּגוֹ אֵילָנָא, וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַר לוֹן, לְמַמְנֵן תְּרִיסִין, עַל שְׁאֵר עַמִּין, וְאַתּוֹן מָה כְּתִיב. כִּי חֵלֶק יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, דְּלֹא יֵהֵב לְהוּ לְרַבְרַבָּא, וְלֹא לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְמַמְנָא אַתְרָא, וְהֵאֵי עֲמָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָסַב לְחוֹלְקִיה.

בְּאֵן אַתְר אֲשַׁפַּח לִיה. יִמְצְאוּהוּ בְּאַרְצָה מְדַבֵּר וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמַן וְגוֹ'. דְּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כד)

תְּרַח אֲבִי אֲבִיכֶם וְגוֹ'. וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבִיכֶם וְגוֹ'. וּמִהֵכָא דְּבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ מְנַיְהוּ, וְדָבַר לְהוּ בְּרַחֲמֵי, הָדָא הוּא דְּכְתִיב כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.

דוֹר וְדוֹר וְלֹא נִפְרַד מֵהֶם וּמְנַהֵיג אוֹתָם בְּרַחֲמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.